

PLACIAJAME PASAULYJE

Apie paskutinius ivykius Cekoslovakijoje

Prieš pora savaičių Čekoslovakijos ir Sovietų Rusijos ministrai pirmininkai Pragoje pasirašė galutinį traktatą, susitarimą apie Čekoslovakijos «apsaugą nuo antisocialistinių jėgų» ir laikiną sovietų kariuomenės pasilikimą joje. Kalbama tik apie 28.000, bet užtat čekai turėjo savo kariuomenę sumažinti iki 25.000.

Lenkijos, Bulgarijos ir Rytų Vokietijos kariuomenė jau baigia išvykti iš Čekoslovakijos, gi sovietų karių daliniai pasitraukė iš miestų į provinciją. Tuo Čekoslovakijos Kompartijos vadai — bent išoriniai — nusilehė prieš rusus ir Kremliaus brutalią jėgą.

Čekoslovakai labai jaučiasi pažeminti. Užtat kompartija ir Vyriausybės nariai parėdė, jog Čekoslovakijos nepriklausomybės 50 metų minėjime nebūtų jokių viešų aktų. Ji prašė nedaryti jokių demonstracijų ir protestų. Tačiau vistiek apie 10.000 jaunimo ir darbininkų ta proga protestavo Pragos gatvėse prieš rusų invaziją, jų kariuomenės pasilikimą ir šaukė ją išeiti namo. Tas įvykis sudarė nemalonumų tiek Čekoslovakijos Vyriausybei, tiek Kremliaus valdovams. Tačiau tas, reikia manyti, išeis čekų naudai.

Spalių 28 d. Čekoslovakijos parlamentas priėmė įstatymą,

kuriuo Čekoslovakijoj įkuriamą federalinę santvarką ir Slovakija paskelbiama autonominė valstybė. Kitu priimtu įstatymu garantuojamos tautinių mažumų, (hungarų, rumunų, ukrainų, vokiečių) teisės.

Tuo liberalinė Dubčeko Vyriausybė išpildė savo 1968 m. pradžioje pareikštus prižadus. Taip pat užkirt, Sovietų Rusijos visai varomai tautų mažumų kiršinimo akcijai prieš čekus. Irgi atrodo iš kai kurių faktų (kaip bankų decentralizavimo), jog Dubčeko Vyriausybė sugeba vistiek įgyvendinti savo liberalinius užsimojimus bent ūkinėje srityje.

Pabaiga 19-tos Olimpiados

DAUGIAUSIA MEDALIŲ LAIMĖJO JAV-BĖS TARP LAIMĖTOJŲ — BOKSININKAS LIETUVIS JONAS ČEPULIS

Praeitą sekmadienį, spalio 27 d., pasibaigė 19-tieji Olimpiniai Žaidimai. Olimpiada vyko Meksikos mieste. Tai pirmą kartą Lotynų Amerikoje. Ir pirmą kartą, kad olimpiadoje dalyvautų 119 tautų sportininkai. Taip pat pirmą kartą, kad tiek daug pasaulinių rekordų būtų buvę pasiekta atletizme ir plaukiojime jachta. Joje pirmą kartą nuo 1952 m. JAV-bių sportininkai atgavo pirmenybę prieš Sovietų Rusijos.

Olimpiadoje JAV-bių sportininkai laimėjo daugiausia medalių — 106, būtent: 45 aukso medalius, 27 sidabro ir 34 bronzos medalius. Tuoj seka Sovietų Rusija su 91 medaliu: 29 aukso, 32 sidabro ir 30 Po judviejų seka Vengrija su 33 medaliais, Japonija, Rytų Vokietija ir Vakarų Vokietija su 25 medaliais,

Leukija su 18, Australija ir Italija su 16 medalių, Prancūzija ir Čekoslovakija su 14, Anglija su 13, pati Meksika su ir jaunoji negrų valstybė Kenija su 9 medaliais.

Olimpiadoje Brazilijos delegacijoje buvo 72 asmenys. Tačiau Brazilijos sportininkai telaimėjo tris medalius: vieną sidabro ir du bronzos atletizme, bokse ir plaukiojimo jachta. Pasižymėjo ir krepšinyje. Todėl jau turi teisę dalyvauti XX Olimpiadoje 1972 m. Muenchene, Vokietijoje Nors Brazilija telaimėjo tik tris medalius, bet už jos dar yra 15 tautų ir ji pasirodė daug geriau, negu perėjoje Olimpiadoje Tokio mieste. Dėl menko brazilų laimėjimo kaltinami silpnas kaikiurių sportininkų pasirengimas, keletos sportininkų neįsiteresavimas ir naujos, ne-

palankios žaidimo sąlygos.

Tarp Rusijos atletų dalyvavo ir lietuvis boksininkas JONAS ČEPULIS. Jis sunkaus svorio boksininkų kategorijoje laimėjo sidabro medalį (JAV—aukso).

Olimpiados uždaryme dalyvavo Meksikos prezidentas Diaz Ordaz, visi sportininkai, princas Pilypas, Anglijos karalienės Elzbietos II vyras Hipizmo Tarptautinės Sąjungos pirmininkas, ir apie 80.000 žiūrovų. Sekmadienį 18,30 val. 30 min. Olimpinio stadiono šviesoms gestant, buvo sugiedotas Meksikos himnas. Tada prasidėjo 119 tautų sportininkų paradas su graikais priešaky. Po to Tarp tautinio Olimpinio Komiteto pirmininkas Avery Brundage taria uždarymo žodį, ir ulei-džiama nuo stiebo Olimpiados vėliava.

Dėl liet. spaudos, jaunimo ir religijos reiksmės

III PLB-nės seimas apie tai priėmė šiuos nutarimus.

— Seimas ragina remti lietuvių spaudą, radiją, televiziją ir kitas susižinojimo priemones, kurios reikšmingai informuoja, plačiai jungia ir tautinei vienybei nuteikia pasaulį išsisiklaidžiusius lietuvius.

Seimas, atsižvelgdamas į I-o Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso nutarimus, paveda PLB-nės valdybai imtis iniciatyvos sušaukti II-ji Pasaulio Liet. Jaunimo Kongresą.

Seimas prašo PLB valdybą ieškoti naujų būdų daugiau jaunomenės įtraukti į visus bendruomenės darbus, skatinant jaunimo sekcijų veiklą, steigiant jaunimo židinius, remiant jaunimo organizacijas, žurnalą Lituanus ir jaunimo spaudą bei stovyklas.

Kadangi religinė veikla artina juos taip pat ir tautiniam bei kultūriniam darbui, ir kartu yra didelė atrama prieš pavergtos tautos religinį persekiojimą, tad Seimas remia religinių sielovadų darbą ats-

kiruose kraštuose ir pasauliniu mastu, religinių bendruomenių tautinius ryšius, jaunimo ugdymą lietuviškais papročiais, pamaldas ir religinius leidinius lietuvių kalba, lietuviškas parapijas ir kita.

Seimas pritaria sumanymui įtaigoti laisvojo pasaulio viešąją opinią gražinti Vilniaus kataliką katedrą religinio kulto reikalams. Akcijos būdai paliekami spręsti PLB valdybai.

Lietuvos Laisvės Kovos Metai

KVIEČIAME visus mielus tautiečius, tautietes ir jaunimą dalyvauti lapkričio (novembro) 10 d., sekmadienį, 16 valandą Vila Zelinės GIMNAZIJOS SALĖJE

MENININKŲ KONCERTE

Dainų, poezijos ir muzikos Koncertą duos mums Šiaurės Amerikos lietuvių atsiųsti svečiai menininkai: solistė mezzosopranas Aldona STEMPUŽIENĖ aktorius deklamuotojas Leonas BARAUSKAS ir pianistas muzikas Darius LAPINSKAS lėjimo bilietai gaunami pas draugijų narius.

Koncerto Rengimo Komisija

Koncerto programa aptariant

Klausytojas — žiūrovas atvykęs į koncertą pirmiausia yra susidomėjęs artisto išvaizda, jo balsu ir dainos ar poezijos išpildymu — interpretacija. Iš Š. Amerikos atvykę lietuviai artistai publikai patieks įvairią ir tikrai įdomią programą. Pergolesi, Donizetti, Rossini ir Verdi operų arijose solistė Aldona Stempužienė turi galimybę išvystyti savo malonaus mezzosoprano diapazoną, ir klausytojas turės progos pajusti jos balso moduliacijoje romantiškos muzikos pilnumą, išreiškiantį giliai išgyvenamą tragizmą, ilgesį, meilę.

Lietuvių kompozitorių Kačanausko ir St. Šimkaus dainos daugeliui gal bus jau girdėtos, tačiau didelė ir maloni naujiena yra jaunojo kom-

pozitoriaus Dariaus Lapinsko kompozicijos, o taipogi Montvilos ir Vlodo Jakubėno liaudies motyvais harmonizuotos dainos, kuriose atsispindi senovinių lietuvių sutartinių motyvai ir įdomi muzikalinė frazeologija. Šie kompozitoriai moderniosios muzikos žanre užima iškilą vietą.

Aktorius Leonas Barauskas poezijos interpretavimu tikrai sužavės klausytojus, nes poezija, kaip ir daina lengviausiai prabila į žmogaus širdį.

Taigi, nepraleiskite progos pasigėrėti talentais lietuvių meno, kurių išėivijoje visi mes taip labai pasigendame. Ateisite, pamatysite ir įvertinsite! Tuo pačiu pagerbsite mielus svečius atvykusius iš taip toli.

H. Mošinskienė

Trejopas Kvietimas

Dar sykį kviečiame visus tautiečius, tautietes GAUSIAI DALYVAUTI Menininkų koncerte. Tokio aukšto lygio koncerte mes labai retai kada galime ir galėsime dalyvauti! Dainuoja garsioji solistė Aldona Stempužienė žymiųjų mūsų kompozitorių muzikų sukurtas ar harmonizuotas dainas ir arijas pasaulinio garso operų. Gi dramos aktorius Leonas Barauskas artistišškai perduos mūsų poetų ir rašytojų veikalų širdį žavinčias ištraukas.

Kviečiame iš anksto įsigyti bilietus koncertan daug nesiprasant ir laiku atvykti. Bilietai gaunami pas Petrą Šimonį, Koncerto Rengimo Komisijos išdininą, Vila Zelinės Klebonijoje, Mookoje pas Tėvus Jėzuitus, pas sam būrių ir draugijų atstovus.

Kviečiame drauge įsigyti bilietus Menininkų pagerbimo kotelin. Jis bus po koncerte Jaunimo Namuose. Nedalyvavę koncerte, negalės dalyvauti pagerbimo vaisėse.

Dar sykį paaiškiname. Dvejojų vietų ir bilietų įvedimu visai nenorime skirstyti žmones į dvi grupes. Tik norime sudaryti galimybę ir mažiau

turiantiems ar galintiems dalyvauti šiame koncerte, o kitiems būti solidarais ir prisidėti prie šio tokio honoraro sudarymo menininkams.

Koncerto Rengimo Komisijos posėdis bus atneantį pirmadienį, lapkričio 4 d., 20 val. V. Z. klebonijoje.

Koncerto Reng. komisija

9 LIETUVIAI DALYVAVO OLIMPIADOJE

Tarp 332 Sov. S-gos sportininkų, dalyvavusių Olimpiadoje Meksikoje, 9 buvo lietuviai. Daugiausia lietuvių — ir kluotojai. Jų buvo šeši: Apelinaras Grigas, Zigmas Jukna, Juozas Jagelevičius, Jonas Motiejūnas, Vytautas Briedis ir Antanas Bagdonavičius. Be to, dalyvavo Stasys Šaparnis penkiakovininkų grupėj. J. Čepulis boksininkų grupėj, ir Modestas Paulauskas — krepšinio rinktinėje. Visi Vilniaus laikraščiai rašė apie juos kaip Lietuvos atstovus olimpiadoje. Tačiau iš Maskvos atsiųstose fotografijose jie pažymėti rusiškam «СССР» raidėm. Niekas Olimpiadoje jų negalėjo atskirti nuo pačių rusų.

Kada nors kariausime už laisvę ir laimėsime

KĄ GALI VIENO ŽMOGAUS INICIATYVA

Kartą mūsų redakciją pasiekė keistas vokas. Storas, pašto ženkliais «apmurytas». Atidarę voką, didžiai nustebome.

Tai buvo didoko formato lapai surišti su lietuvišku trispalviu kaspinėliu. Ant viršelio buvo nupiešta Lietuvos vėliava. Spalvos buvo taip uždėtos, lyg atrodė, kad būtų iškirpta iš medžiagos ir prisuta. Žemiau buvo įrašyta «Lithuania 1918-1968 and Forever».

Buvo pridėtas ir laiškutis. Jį parašė ir visą medžiagą atsiuntė Vytautas Volertas. Laiške gi sakoma, kad bus įdomu matyti, kiek vieno žmogaus ryšys su mokytojais reiškia.

Tas žmogus buvo dr. Albinas Šmulskštys. Savo asmeniškais ryšiais jis pasiekė amerikietiška mokyklą, kurioje tikrai nebuvo nė vieno lietuviško vaiko. Šios mokyklos 4 klasės mokiniai parašė po laiškėlį Lietuvai, viską surišo trispalviu kaspinėliu.

To darbelio paskutiniame puslapyje įrašyta: «From Grade 4, Room 18, Pennypacker School, Willingboro, N.J.».

TAI BRANGIAUSIA VAIKŲ DOVANA

Šio ketvirto skyriaus 35 vaikai yra 9-10 metų. Visi jie amerikiečiai. Tik dviejuose gal surastume šiek tiek lietuviško krauja. Vienas rašo, kad jo prosenelis (great-great grand father) buvo lietuvis, kitas — 10 metų rėšo, kad senutė (gran-mother) — buvo lietuvė. Tai visa.

Tie vaikai tikriausia nieko nebuvo girdėję apie Lietuvą, bet štai dr. Šmulskštys jiems pristatė daug medžiagos. Parodė paveikslus apie Lietuvos gamtą, miestus, medžio drožinius. Vaikams pakalbėta ir apie Lietuvos praeitį, kad ją dabar užėmė komunistai rusai, kad jos kalba seniausią.

«I AM SORRY»

Beveik visi rašotą pat: jie labai apgaili, kad Amerika išdavusi ir atidavusi Lietuvą Sovietų Sąjungai. Dauguma jų rašo «I am sorry», kad tai įvyko. Linki kuo greičiau atgauti laisvę. Vienam tokiam laiške rašoma: «kada nors kariausime už laisvę ir mes laimėsime!»

Laiškai užbaigiami iškarpo mis iš įvairių laikraščių, ku-

rie pasirodė Philadelphijos apylinkėse. Visose iškarpose minima Lietuva, Baltijos kraštai. Idėta iškarpų ir iš Life laiškų skyriaus.

Visa tai aprašydami ir pristatydami mūsų skaitytojams, norime atkreipti ir kitų dėmesį, ką gali draugiški kontaktai su vietiniais. Ką gali nuveikti vieno žmogaus iniciatyva. Nelaukime direktorių, paskatų. Kiekvienas savo aplinkoje rasime žmonių, į kuriuos galime prabilti kaip žmogus į žmogų ir juos laimėti. Ir juo daugiau turėsime bičiulių, juo greičiau priartinsime laisvės dienas savo tautai.

(Iš "Darbininko")

Lietuviai ir Detroit Sinodas

JAV-se apie 250 km. nuo Čikagos esančiame Detroito arkivyskupas paskelbė bū-

siant modernų Detroito arkivyskupijos sinodą — kunigų, vienuolių ir pasauliečių katalikų kaip kokį bažnytinį seimą su įstatymavystės ir nuostatų teisėmis.

Sinodas prasideda nuo apačios — nuo parapijos, paskui vyksta rajoninėse grupėse ir tik tada vyskupijos pilnatvės posėdžiuose. Sinode svarstyti klausimus nustatė patys tikintieji parapijinėse grupėse. Tie klausimai, suskirstyti į 9 skyrius ir suvienodinti visose parapijose buvo pateikti balsavimams.

Šv. Antano Detroito lietuvių parapijos (nors yra kiek ir kitataučių) klebonas Stanevičius labai ragino visus dalyvauti parapijinėse grupėse ir balsuoti. Tačiau dalyvavimas buvo tik vidutiniškas. Pirmą sekmadienį balsavo 259, antrą — 217 ir trečią sekmadienį — 139 asmenys.

Štai keletas mums įdomesnių reikalavimų. Naujai išvesyti kunigai turi būti kaip kilę

ALEKSAS KALINAUSKAS

Advokatas

atlieka visus teisinio pobūdžio darbus, kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, deskitis, dokumentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai.

Rezidencija:

R. Joaquim Piza, 204
Tel. 31-2548

Raštinė:

15 de Novembro, 244
4.0 - Sala 19 - Tel. 37-0324
no 14,00 iki 18,00 val.

JONAS JAKUTIS

RUA COSTA BARROS, 352

TEL. 63-3285 — VILA ALPINA

Turi įvairiausių statybos medžiagų, geležinių daiktų, indų bei darbo įrankių.

Lietuviai pirkim pas lietuvius!

Kontra - Zvalgyba Lietuvoje

JONO BUDRIO ATSIMINIMAI

(tęsinys)

— Kur gyventojai? — klausiu, — ar kas yra suimtas?

— Asmens, įveltį į bylą, su iminėjami tuo pačiu laiku įvairiose miesto dalyse. Rezultatai dar nežinomi. Ūia gi niekas tą naktį nenakvojo, — atsakė.

SLAPTA SPAUSTUVĖLĖ

Apžvelgiau butą. Didžiajame jo šviesiame kambary stovi švariai užtiesta metalinė lova. Ant sienos kabo Kristaus paveikslas; Kitoj pusėj valgomas stalas, kėdės ir ant sienos gražiame kartone visas Himno tekstas: Lietuva, Tėvynę mūsų... Sakytum, pavyzdingo piliečio — patrioto butas!

Bet štai tame pačiame kambaryje ilgiausia stora guma izoliuota elektrinė viela ir ant jos stipri 250 vatų lempa. Tas jau nesiderina su tuo butu. Vielą visi pavarto, bet ne randa, kam ji tinka. Man kri-

to į akis kitas keistumas. Didžiojo kambario sienos nevienodos. Lauko siena, pradedant nuo lango eina kiek įstrižai. Atsidaręs langą, iškišau galvą pasitikrinti, kaip atrodo iš lauko: ar tai tik «naminio architekto» planavimas ar kas kita. Iš oro pusės atrodė viskas normaliai. Palangė tačiau buvo kiek žemesnė, ir bijodamas iškristi, kiek atsirėmiau. Štai, palangės lenta neatitinka visur priimtą standartą, perplona ir sienoje nesilaiko. Pajudinau — neįstiprinta, išitraukė. Po ja pilna naujų, nevarotų virtuvės indų. Juos išėmus, atsidarė įėjimas į slėptuvę, padarytą tarp tikros ir specialiai padarytos sienos. Ten ir buvo slapta spaustuvė «bostonka», kaip ją pavadino ekspertai, ir daug šrifto, raidžių. Viso Kaune spaustuvių savininkai skųsdavosi, jog pas juos tiesiog «išgaruodavo» šriftas. Komunistai, dirbusieji spaustuvėse, turėjo

uždavinį pristatyti šrifto netiesioginiais keliais tai spaus-tuvei. Tai buvo didelis Vinco Čėplos laimėjimas,

Sugrįžę į skyrių, radome atgabentą svarbiausią kaltininką, redaktorių Rosenfeldą. Čėpla dirbo 5 mėnesius šiai spaustuvei galutinai likviduoti. Rosenfeldas su Lietuva ir su kariais, kuriems jis redagavo «Kareivių Tiesą», nieko bendra neturėjo. Jis Aleksos Angariečio buvo parinktas ir pasiūstas tam darbui į Lietuvą iš Vitebsko. Kaune komunistų centro komitetas jį ap-rūpino vidaus pasu, kitais dokumentais ir saugiai apgyvendino viename name. Istrižai elektros stočiai stovėjo namukas, kurio apačioje gyveno našlė ir suaugęs sūnus. Sena padori Kauno šeima. Palėpėje salkutė. Kitokių gyventojų nebuvo. Pasitaikė «kuklus» studentas, kuriam ir išnuomojo. O jau toks ramus, knygoje ir raštuose paskendęs. Visą dieną mokosi, o sutemus išskuba į kažin kokius kursus. Tiesa, gyventojas nė žodžio lietuviškai nemokėjo, bet tais laikais daug kas iš senamiesčio nemokėjo kal-

bos, daugelis nesena buvo grįžę Lietuvon.

VIENAS IŠ ATSIVERTĖLIŲ

Kai V. Čėpla pats tardė Rosenfeldą, aš studijavau jo išorinio sekimo schemą ir raportus. Turiu pasakyti, kad ir seniausių kraštų sekimo organams ši byla būtų pavyzdys. Sekimui vadovavo Lietuvos rusas, tarnavęs Rusijoje kontražvalgyboj ir išėjęs mokyklą. Jų buvo du broliai, vienas fotografas, kitas minėtasis. Fotografą dar mažai pažinojau bet Petrą Ž. jau spėjau pažinti darbe.

Jis buvo kilęs iš Žemaitijos ūkininkų šeimos, ne tik kalbėjo lietuviškai, bet ir save laikė lietuviu, puikiai valdė savo 40 su viršum tarnautojų. Rosenfeldui sekti buvo skirti geriausi agentai, nes jis pasižymėjo nepaprastu atsargumu. Išėdavo tik vėlavakare, pakvėpuoti grynu oru, pamankštinti sąnarių.

Kaip apie jį sužinojo kontražvalgyba? Reikia pasakyti, kad tikrų lietuvių tarpe buvo nedidelis skaičius užkietėjusių — vadinkim — «įsitikinu-

iš tautinių parapijų, paskirti į jas? — už 206, prieš 35. — Maldos už savo tautos kraštą Tikinčiųjų maldoje turi būti įjungtos visose pamaldose tautinėse parapijose — 168: 31. Kiek ir kurios pamaldos turi būti laikomos tautine kalba, nusprendžia parapijiečiai balsavimo būdu — 172: 34.

Arkivyskupijos kurija turėtų paskirti savo įstaigose vieną referentą tautinių parapijų reikalams — 106: 22. Amerikos vyskupų konferencijoje vienas iš vyskupų turėtų pasiimti tautinių parapijų koordinatoriaus pareigas — 103: 25. Arkidiecezija turi aprūpinti tautines parapijas kunigais gerai mokančiais tos tautybės žmonių kalbą ir suprantančiais josios dvasią ir reikalavimus — 114: 22. Tautinių parapijų steigimas, panaikinimas ir jų teisių nu-tatymas turi ir toliau priklausyti tik nuo Romos kurijos — 104: 27.

Lietuviai katalikai Amerikoje turėtų turėti savo tautinę vyskupiją, kuriai priklausytų liet. parapijos Amerikoje.

Įdomu buvo tai, kad kai kas savo nepasitenkinimą išreiškė ant balsavimo lapų pas tabomis, nors tai buvo neleidžiama, kad ant liet. balsavimo lapų pasisakė prieš gerbiama Dievo duotų atskirų kalbų, prieš norą turėti tautinėse parapijose tautinę kalbą mokantį kleboną, prieš savo tautinę vyskupiją ir pan., užrašydami ant jų:

«Čia Amerika ir turime būti geri amerikiečiai», «Lietuviška kalba namuose, [bet ne bažnyčioje]...»

Tačiau maloniai nuteikdavo anglų kalba balsavimo lapai, pasisaką už lietuviškumą parapijose. Visi šie balsavimo rezultatai buvo perduoti rajoniniams posėdžiams. Kiek vieną pasiūlymų grupę atstovąja vienas mūsų parapijiečių.

sių» komunistų. Tai buvo ne-subrendusi jaunuomenė, kurią viliojo pagrindžio darbas, ir taip nejučiomis jie buvo įtraukti į kupeles. Ten senesni komunistai aiškino jiems socialines nelygybes, išprovokodavo diskusijas, o patys žvejodavo tarp jų kandidatus rimtesniam «darbui» ar kursams. Ivykdžius tokiam parinktam vieną kitą uždavinį, jau per gret jį priskirdavo prie savųjų. Atgimusi Lietuvoje valstybingumas irgi greitai tempu augo. Žaizdos po karų pradėjo užgyti... Mokyklų skaičius augo, ir jos auklėjo patriotiškai. Šiaulių Sąjunga išsiplėtė po visą Lietuvą. Augo sava spauda, knygos. Jaunuomenė pastabi greit įsijungė į patriotines organizacijas — surado tikrą lietuvišką kelią. Vieni nuo komunistų pasitraukė tylomis o kiti net pranešė, kur reikia, apie savo paklydimą ir išpasakojo, kas jiems iš viso žinoma. Niekas jiems tų paklydimų neprikaišiojo, priešingai — nuramino ir paaiškino. Vienas iš tokių ir atėjo pas V. Čėplą su pranešimu. (B. d.)

LIETUVA

«NOSSA LITUANIA»
RUA LITUANIA, 67
SÃO PAULO, 13 S.P.
TELEF. 92-2263

LIETUVIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS

DIREKTOR RESPONSAVEL DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

REDATOR: JONAS KIDYKAS

PRENUMERATOS KAINA METAMS: N Cr. \$ 10,00 visoje P Amerikoje. GARBĖS PRENUMERATA N Cr. \$ 25 00. GARBĖS Atskiro numer. išleidimas N Cr. \$ 60,00 Paskiro Nr. Kaina Cr. \$ 20 SKELBIMAI: pirmame puslapyje N Cr. \$ 15,00 paskutiniajame N Cr. \$ 10,00, viduriniuose puslapiuose N Cr. 5,00 Ilgalaikiams skelbimams daroma nuolaida.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Rodomas parodos, ne žmonės

A. Rimkus, Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto Mokslo ir Kultūros skyriaus vedėjas, pasidžiaugęs, kad angluose buvo didelis susidomėjimas Sovietų Paroda Londone, toliau Vilniškei «Tiesai» (VIII. 17) apie Londono lietuvius:

«...didžiulis sriautas... veržiasi į tarybinę parodą. Jame išgirsi ir estišką, ir latvišką, ir lietuvišką šneką. Tai emigrantai. Jų gausu lankytojų tarpe... Jie ateina į Erls-Kortą, atsinešdami gimtinės ilgesį, savo lūkesčius ir abejones. Lietuvos skyrius jiems — gabalėlis gimtosios žemės, Didžioji dauguma emigrantų labai gyvai domisi Tarybų Lietuvos gyvenimu, įdėmiai apžiūri parodos eksponatus. Iš pokalbių su ais teko pastebėti, kad jie seka mūsų spaudą...»

«Parodoje suruoštos «Lietuvos dienos» ir «Pabaltijo dienos» metu vyko pokalbiai už atvirojo stalo. Į juos taip pat gausiai susirinko emigrantai. Jie godžiai klausėsi Lietuvos Draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos pirmininko R. Petrausko, Lietuvos TSR Švietimo ministro pavaduotojo J. Kavaliausko, parodos spaudos centre dirbančio A. Čekuolio pasakojimų apie Lietuvą. Juos domina mūsų pragyvenimo lygis, švietimo sistema, profsąjungų vaidmuo, prekyba...»

Ir vis daugiau atsiranda žmonių, su pagarba žvelgiančių į Tarybų Lietuvą, trokštančių bendrauti su Lietuva... svajojančių pamatyti šiandienykščią gimtinę. Su ašaromis akyse pilnutėlėje parodos salėje jie klausėsi lietuviškų dainų, atliekamų Helenos Saulevičiūtės ir Vaclovo Daunoro, lietuvių liaudies melodijų, grojamų birbiainio A. Jonušo ir kankliainių V. Gučienės ir B. Šapalienės...»

Ir Sibire Dievas garbinamas

Iš šimtų tūkstančių vergų, laikomų Sibiro priverčiamųjų darbų stovyklose, vienam kitam, pasiseka išeiti į laisvę ir pasiekti Vakarus.

Vokietijoje yra Friedlando pereinamoji stovykla, kur patenka visi atvykusieji iš anapus geležinės uždangos. Jų tarpe ir vienas kitas tiesiog iš Sibiro vergijos. Tos stovyklos kapelionas kun. Vilhelmas Scheperjans, buvęs karo metu vieno povandeninio laivo jūrininku, domėdamasis atvykusių į Friedlando stovyklą dvasinio gyvenimo patyrimais išgirsta labai įdomių faktų, kuriuos čia paduodame.

Štai tame pačiame Friedlande trys moterys atvyko iš Karagandos, priverčiamųjų darbų stovyklos M. Kai 1945 m. buvo vežamos į Sibirą, vienos jų vyras mirė pakeliui ir buvo išmestas lauk. O pati buvo vežama toliau drauge su 4 dukrom. Trys dukterys dar pasiliko Sibire. 18 metų teko kovoti su rusiška burokracija, kol pagaliau gavo leidimą išvykti sau, jos dukrai ir anūkei.

DIEVAS SU MUMIS

Nors jau laisvėje, bet senelė nerami. Jai rūpi tie, kurie pasiliko M. darbo stovykloje. Nors labai norėjusi išeiti į laisvę, bet M. stovyklą palikusi su skaudama širdimi. «Kas dabar ten perims mano pareigas, kas vadovaus tikinčiųjų maldoms, kas krikštys naujagimius, kas asistuos prie santuokų?» Matydama klausančiųjų nustebimą, senelė pasakoja toliau: «Laikas praleistas Sibire buvo baisus ir dažnai nežmoniškai žiaurus, bet Dievas visuomet buvo su mumis. Kiekvieną sekmadienį tu rėjome bendras pamaldas kapuose. Ten nebuvo nei kunigo, nei Mišijų, bet Švenčiausias Sakramentas buvo visada mūsų tarpe. Ir taip toji senutė pasakoja savo religinius išgyvenimus ir patarnavimus — gyvenimą su Dievu Sibire.

Sovietų įstatymai nedraudžia pasimelsti kapuose. Ir taip kas sekmadienis būrelis katalikų susirinkdavo ten, kur palaidota šimtai jų brolių, iškeliavusių į amžinybę, be lai-

DĖL KO NEPATENKINTI «GIMTINĖS ILGESIO?»

Kodėl į užsienį vežamos kiekviena proga įvairios parodos su specialiais da inininkais, menininkais? Kodėl ruošiamos tos «Lietuvos Dienos»? Bet kodėl neparodomi sovietų žmonės ir lietuviai iš ten?

Ir tie, kurie aptarnauja tas propagandines komunistų parodas, yra taip pat tik «eksponatai» — jie turi kalbėti taip, kaip sovietiniai rodytojai nori. Juos prižiūri, seka, neleidžia po vieną išeiti, susitikti su vietiniais žmonėmis ypač su emigrantais ir pabėgėliais.

Kodėl taip pat į Lietuvą neleidžia ir visaip trukdo nuvažiuoti ir patiems «pamatyti šiandienykščią gimtinę», patenkinti tą «tėviškės ilgesį»?

Gi ir nuvažiuosiu — ypač ne raudonesiems ar nesimpatizuojantiems sovietams, jei koks pralindo — rodomi irgi tik parodymai skirti «eksponatai» — parinktieji miestai, fabrikai, specialiai paruošti kolūčiai ir tarybiniai ūkiai, pažvadinės mokyklos ir t. t. Su giminėmis tegalima susitikti Vilaiuje, Kaune ar geriausiu atveju «šiandienykščioj gimtinėj» prie palydovo — šnipo akių pora valandų...

GAL NĖ VIENO P. AMERIKON NEIŠLEIDO

Kodėl taip retai kam iš eilinių žmonių iš Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų teleidžiama išvykti į užsienį? Tik per didelį vargą, su daugeliu išlaidų gali vienas kitas atsikviesti seno amžiaus motulę, tėvą ar žmoną. Kodėl neleidžiama kitiems ir jauniems žmonėms apsilankyti Vakarų kraštuose ar ten apsigyventi?

Į Pietų Amerikos kraštus, kiek teko patirti, nė vieno lietuviuo neleido, tur būt, išvykti. Žinoma, jei neskaityti vieno kito sugrįžusio atgal iš Sovietų Lietuvos, kurion buvo grįžę tikėdamiesi laimės. Bet ir šie dažniausia buvo anų kraštų piliečiai ar vedęsi su anų kraštų asmenim. Juk tie atvykę asmenys geriausiai ir patikimiausiai galėtų supažindinti su Sovietų Lietuvos ir Sovietijos gyvenimu.

Tur būt, Sovietų Rusijos ir Lietuvos komunistai turi tokiam elgesiui tam tikrų motyvų, nenorimų viešai pareikšti... Tačiau Vakaruose visi apie juos viešai kalba.

LIETUVOJE MEGSTAMOSIOS KNYGOS

«Leidiny, vos pasirodęs ant prekystalių, bematant išnyko... Ne apie kiekvieną knygą, tik apie kai kurias sklinda tokios žinios Vilniuj ir kitur Lietuvoj Taip anais metais atsitiko su Maironio, Putino, Krėvės raštų laidom... Taip atsitinka su liaudies meno a ba ir kai kurių dabartinių lietuvių dailininkų kūrinių reprodukcijų rinkiniais ar net su Lietuvos istorijos dokumentiniais leidiniais. Greit tapo išpirtos lietuvių poezijos ontologijos rinkiniai (su senųjų ir užsieniuose atsidūrusių poetų kūrybos pavyzdžiais). Ne ilgiau «išsilaike»

trukdydavo tokių religinių su eigų, senelė pasakoja, kad slaptosios policijos agentai dažnai ateidavę į kapus, kai kuriuos pamaldų dalyvius tar dydavę, bet niekas neišdavė. Agentai nesuprasdavo besimeldžiančiųjų kalbos ir dėl to nesunku buvo išteisinti, kad senelė kalbanti tik paprastas maldas už mirusius.

BAŽNYČIA NĖRA MIRUSI

Senutė pasakoja dar ir kitus apaštalavimo būdus. Kunigas įgaliojo ją ne tik melstis balsu, vadovauti pamaldoms, perduoti jo žodžius ir pamokinius, bet ir krikštinti kūdikius, mokyti vaikus katekizmo. Su jo įgaliojimu senutė jaunavedžiams suteikdavo palaiminimą. Katalikės moterys net iš toli atnešdavo savo kūdikius pas senelę, kad juos pakrikštytų. Ji pamokydavo jaunavedžius apie jų pareigas moterystėje, apie to sakramento šventumą ir moterystės neišardomumą. Šiam tikslui ji nuolat gaudavo instrukcijų iš kunigo. Santuokos taip vykdavo: Jaunavedžiai sužadindavo gailėstį už savo nuodėmes, tada senelė klausdavo, ar jie tikrai nori krikš-

ir J. Baltušio papasakojimai apie kelionę po Ameriką. «Greit» išperka — čia reiškia ne per kelias savaites, ne per kelias dienas, o tiesiog per kelias valandas.

KARDINOLAS PROTESTUOJA INDIJOJE

Bombėjaus arkivyskupas kardinolas Garcia pareiškė Indijos Vyriausybei protestą. Mat, ten valdžia nutarė sterilizuoti šeimų tėvus po trečiojo vaiko gimimo. Tai esąs neleistinas valdžios ėjimas prieš prigimtinės žmogaus teises. Indijoje iš 500 milijonų gyventojų yra tik 7 milijonai katalikų. Bet jie yra gana įtakingi. Katalika turi savo 60 universitetų, 900 gimnazijų, 5.000 pradžios mokyklų. Tai yra kraštui didelė kultūrinė parama. Nors naujų misionierių įvažiavimas yra uždraustas, tačiau jau nemažai paruošiama kunigų ir išsimokslinusių vienuolių ir pasauliečių pačioje Indijoje. Ten misionieriauja ir mūsų tautietis jėzuitas Tėvas Donatas Šlapšys. Jis su lietuvių aukų pagalba yra jau pastatęs visą eilę koplyčių ir mokyklų.

LIETUVIŲ I JAV ATVYKIMO DATA

1888 m. spalio 28 d. Pensylvanijos laikraščiuose buvo rašoma, kad lietuviai minėjo 200 m. sukaktį nuo jų atvykimo į šį kraštą.

Viename Amerikos žurnale 1922 m. sakoma, kad pirmieji lietuviai atvyko XVII amž. Žurnalas rašo, kad esą tarp lietuvių protestantų ir katalikų buvę nesutarimų, ir todėl kiti išvyko į kitas šalis,

čioniškai susituokti. Gavus teigiamą atsakymą, ji pareiškėdavo, kad jie yra sujungti moterystėn ir duodavo jauniems pabučiuoti kryžių. Taip ji buvo liudininkė apie 200 santuokų ir pakrikštyjo virš 500 kūdikių, kurių paskutinį jau iš M. stovyklos išvykimo dieną.

Paklausta, ar ir kitose darbų stovyklose yra tokių maldos bendruomenių, senelė atsakė: Neturėjome jokio ryšio su kitomis bausmės stovyklomis, bet tikiu, kad daugybė katalikų, likusių Sibire, tikrai daug meldžiasi. Kas neturėjo vilties Dievuje, nesišaukė jo pagalbos, tie neišlaikė bausių ano meto kančių ir bausimų. Kada viskas neturi prasmės, belieka neviltis. Tik su Dievo malone ir Jo pagalba galima fiziškai ir dvasiškai pakelti gyvenimą, kokis yra Sibiro stovyklose. Bažnyčia Sibire nėra mirusi. Ji kenčia drauge su Kristum, bet ir gyvena drauge su Kristum» — buvo paskutiniai jos žodžiai.

Parinko J. Vaišnora, MIC

Jaunystės AIDAS

MŪSU JĖGOS, MŪSU ŽINIOS, LAISVAI LIETUVAI TĒVYNEI

Išgirsim Didžiuosius Menininkus

Jaunos skaidrios širdys yra jautrios grožiui, menui, S. Paulo jaunųjų lietuvių ir lietuvaikių jautrioms širdims atskrenda reta aukso proga pasigėrėti nepaprastai aukšto lygio lietuvišku menu ir drauge susipažinti su mūsų gyvais dainos, muzikos bei sakomo žodžio menininkais,

Lapkričio 10 dienos koncerte mus žavės labai aukštos muzikinės kultūros pasiekęs p. Aldonos STEMPUŽIENĖS balsas ir jos maloni asmenybė. Čia pasirodys gyvas vienas iš gambiausių jaunųjų lietuvių muzikų kompozitorių Darius LAPINSKAS. Jo sukurtos operos nuostabiomis ir amerikiečių muzikos žinovus. Jis be to, yra labai žinomas ir gerbiamas Vakarų Vokietijos muzikų, kur ilgesnį laiką rašė ir dirigavo vokiečių orkestrams bei operoms. Jis savo gausia kūryba žada daug gražių kūrinių ateičiai.

Leonas BARAUSKAS tikrai pagaus mūsų dėmesį ir užburs dvasią, perduodamas geriausių lietuvių poetų ir literatų gražiuosius poezijos perlus. Pamatysim ir pajusim, kaip gali skambėti, pulsuoti, audroms siausti ir švelniai glostyti dvasią gyvas, vaizdingas lietuviškas žodis.

Nė kiek neperdedant galima sakyti, jog tokio aukšto meninio lygio koncerto jau daug daug metų nesame turėję ir patys, tuo tarpu tokie su siruošti neįsteigiami.

Jaunimo Kongrese New Yorke patys PIETŲ AMERIKOS JAUNIMO atstovai prašė atsiųsti menininkų.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba pasiuntė mums tuos tris menininkus, nepagailėdama stambių išlaidų kelionei apmokėti. Ji tai darė todėl, jog tikėjo, kad Pietų Amerikos lietuvių ir jaunimas gausiai į koncertus atsilankys ir jais stipriai atsigaivins. Mūsų geriausia padėka tiek atvykstantiems menininkams, tiek juos pasiuntusiai PLB Valdybai gali būti tik viena — ko gausiausiai dalyvauti koncerte lapkričio 10 dieną, 16 valandą, Seserų Pranciškiečių gimnazijos salėje, Zelinoje. Ir nesiprašydinti, neveluot!

Ta proga tenka apgailestauti, kad S. Paulo lietuvių kolonijos veikėjai neįstengė padaryti to, ką padarė negausi Kolumbijos lietuvių kolonija. Ji gavo valstybinį simfoninį orkestrą, kuriam dirigavo mūsų kompozitorius Darius Lapinskas. Jis čia turėjo net du koncertus: spalio 25 ir 27 dienomis! Net mūsų kaimynai, Urugvajaus lietuvių, gavę simfonijos orkestrą!

Mes, deja, tuo nepasirūpinome ir į plačiąją Brazilijos viešumą neišeisime. Tat reiktų pasistengti tą mūsų pačių kenčiamą žalą nors kiek išlyginti, perpildant lietuviška jauna publika gana erdvią koncerto salę.

Dideli menininkai prabilę į mūsų širdis! Tegū netrūksta jaunų širdžių tam menui priimti!

«ŠVENTASIS IR IŠTVIRKĖLIS slepiasi kiek viename žmoguje» — pasakė prancūzų garsusis kalbėtojas Lecordaire. Ištvirkėlis pasirodo ir be tavo pastangų. Bet kad šventasis išgalėtų tavo sielą — tam reikia patvaraus darbo ir ilgų auklėjimosi pastangų.

L. Švaikus

VĒLINIU VAKARA

Su širdgėla ir liūdesiu žvalgaus aš tavo kapo ir ieškau tavo kryžiaus tarp antkapių senų. Sužiūra į mane jų vėlės iš anapus ir stebisi kam žemėj jų aš gyvenu.

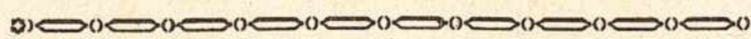
Takuos pageltę lapai, o antkapiuose foto, visur gelsvumas vaško kaip mirusių veidai. Norėtus kažkur eiti tavęs pernakt jieškoti, nors nežinau, kur vietą sau poilsui radau.

Tiktai jaučiu širdis krūtinėje taip blaškos ir verkia ji su žvakėmis klaidioj kapų tyloj. Su sielvartu baisy į žemę laša vaškas, kaip skruostų ašara žmogaus kančioj gilioj.

O kas atras tave atogrąžų miškuos be tako, prie Ilmenio ar Sibiro pusnyuose baltuos. O jei ant jų šelstančių širdis sustojo plakus, gelmė, kaip kūdikį per šimtmečius liūliuos.

O taip norėjai tu užgimt tėvų padangėj, kad apkabintų beržas šaknimis tave ir amžinatvėje jaustum aplinkui žemę brangią ir bočių baltus kaulus, duliančius šalia.

Šį vakarą, kai vėlės grįžta iš anapus, iš užmirštų, nežinomų ir nerastų kapų, taip šlama gedulu kiekvienas gelsvas lapas, o tau širdy malda ir tūksančiams kitų.

Taip, be darbo, be kovos nieko nebus. Kas dirba statulą, tas turi numesti šalin daug nereikalingo marmuro. Taip lygiai ir kas nori iš savo sielos padaryti gražų kūrinių, tas tai pat turi nuo pačios savęs nukirsti labai daug dalykų. Gražus paveikslas nepadaromas greitai. Taip ir kilni, graži asmenybė. Jam reikia ilgo ir planingo darbo. Imperatoriaus Karolio V taisyklę prisitaikink ir sau: «Plus! Ultra! — Vis daugiau! Vis toliau!» Šventieji — tai virš vidutiniškumo iškilu sieji tikintieji, tai didžiadvasiškieji Dievui ir žmogui nėms pasiryžėliai, tai dvasios pasaulio «žvaigždės», čempionai, didvyriai.

(Mintys visų Šventųjų šventėj)

NUMESTI KAUKĖ

Mergaitės greičiau prisitaiko ne tik pavieniui, asmeniškai, bet ir kolektyviškai, drauge.

Štai vienoje mergaičių mokykloje lankėsi svetys iš užsienio. Po to savo palydovui pasakė: — Tokių anglosaksiškų veidų nesu matęs pačioj Anglijoj.

— Ką jūs norite tuo pasakyti? Anglosaksiškų čia kaip tik nėra. Mūsų mergaitės, pagal kilmę,

prancūzės, airės, dalis slavių ir lietuvaikių.

— Aš taip ir maniau, — pasitebėjo svetys. — Anglosaksai yra šalti, bejausmiai, ir tai jiems tinka, nes prigimta. Kitiems tai dirbtinis dalykas, lyg kaukė.

Vaidinams dalykas visada atrodo dirbtinis ir perdėtas. Reta kopija nėra stipresnių spalvų už originalą. O jau svetimoms kaukės rėžia akis!

ARGI AMERIKONĖS,
BRAZILĖS?

— Jūs nesate tokie ir tokios, kaip atrodo — kalbėjo vienoj moksleivių stovykloj

kloje kapelionas, atvykęs vasarai iš Paryžiaus. Argi jums niekas neįdomu? Kodėl nepraveriate burnos diskusijoje? Net gerų žmonių nedrįstate sugalvoti! Seni anglosaksai, o ne lietuviškas jaunimas. Meskite tas kaukes į šalį, nes jums tai svetima.

Jaunas kunigas buvo augęs ir brenęs Prancūzijoje, kur individualumas laikomas didele dorybe. Ten jis išugdė ir lietuvišką individualybę. Jam netilpo galvoj, kaip čia lietuviškas jaunimas prarado savo spalvą.

Ar iš tikro taip yra? Kunigas per trumpai buvo su mūsų jaunimu — neturėjo progos giliau pažinti jį. Nespėjo pažinti ir Amerikos. Sąlygos čia labai skirtingos nuo Prancūzijos. Ten individualistų kraštas, čia — konformistų, savanaudiškų prisitaikėlių. Ten visi viskam priešinasi, savo nuomonę reiškia, o čia — visi visur taikosi. Bet ar mūsų jaunimas taip jau taikosi? Gal kurį tik laiką Vėliau anglosaksišką kaukę patys meta į šalį.

Individualybė vis tlek ieško savęs. Bet reikia laiko, kol suranda. Gal daugiau reikia laiko surasti savo tautinę individualybę bręstant svetimame krašte.

Panaši problema — ir dėl laiko — yra ir Pietų Amerikoje. Štai ką pasakoja viena mergaitė, atvykusi iš ten tęsti savo studijų «lietuviškoj Amerikoj»:

— Kol buvau jaunesnė, atrodė, būsiu ispaniukė. Žinot, keliolika metų gyvenau tarp ispanų! Toliau bręsdama, ėmiau kitaip galvoti. Be kitko, daug skaičiau ispaniškai ir lietuviškai. Gera ispanų literatūra, labai turtinga. Bet lietuviškoj knygoj rasdavau, kas man labiau artima ir sava. Kamgi aš priklausau? Galvojau ir radau atsakymą: lietuviams!

Pradžioj tautybė lyg ir neturi reikšmės individualybei. Tautybė atrodo tik kaba, Vėliau ima ryškėti, jog tautybė — tai išsisakymas žmogis kaip tipas, sau pasaulis. Tiesa, tas pasaulis dar kryžiuojasi su aplink supančiu pasauliu, kol randa savo persvarą.

Iš knygos «Moderni Mergaitė»

Padėjo studentės

PLB-menės Vokietijos Krašto valdyba suruošė vaikų vasaros stovyklą rugpiučio 13—28 dienomis prie Vasario 16 Gimnazijos. Atvyko apie 40 vaikų, daugiausia iš Pietų Vokietijos, kur dar tuo laiku nebuvo prasidėjęs mokslas. Stovyklos vadovybę sudarė miunchenietėliai: vedėja — Alina Grinienė, jos padėjėjai — Arūnas Laukaitis ir Kristina Pauliukevičiūtė. Be to, rankdarbių padėjo mokyti studentė B. Girdvainytė.

Buvo gera nuotaika, ir vaikai buvo uolūs. Kiekvieną rytą ir vakarą vaikai pakeldavo ir nuleisdavo trispalvę, mokindavosi eilėraščių, Lietuvos pažinimo, geriau mokantieji lietuvių kalbą mokydavo jos nemokančius ar tik mažai žinančius, mokėsi austi tautines juostas, siūti lietuviškas lėles, piešti tautinius raštus. Popietėm ekskursuodavo po apylinkes. Aplankė ir sutvarkė lietuvių kapus vietos kapinėse.

(Eur. Liet.)

Mes ir naujieji laikai

Praeitame «M. L.» numoryje šioje vietoje rašėme, kad Lotynų Amerikos vyskupai, susirinkę II Generalinėje Konferencijoje Medeline, Kolumbijoje, savo bendrame ganyt. laiške kalba apie naują erą, naują amžių, prasidedantį P. Amerikos žemyne. Jie rašo apie vyskupų ir katalikų užduotį viešai apskusti Lotynų Amerikos tautose vykstančias neteisybes ir apie pareigą padėti jas pašalinti.

«Tačiau, kad tai pajėgtume, reikia rikiuoti Bažnyčios veiklą atsivertimo ir tarnybos kryptimi. Išaiškėjo mums: mūsų didysis įsipareigojimas yra mūsų, visų Bažnyčios narių ir institucijų, įstaigų nusiavyimas, nušvarinimas Evangelijos dvasioje. Turi pagaliau baigtis skyrybos tarp tikėjimo ir gyvenimo.

Šis įsipareigojimas skatina mus gyventi tikrojo neturto dvasioje, kuris taptų ženklų ir protestu prieš L. Amerikos pasaulį, kuris vaizdžiai parodytų Veidą Kristaus, žmonių Išganytojo ir istorijos Viešpaties.

Mąstydami atidengėme ir kitus šio įsipareigojimo uždavinius. Dabartiniu metu mūsų liaudis siekia išsilaisvinimo ir išvystymo savo žmogiškojo gyvenimo, dėka visų įtraukimo ir įsijungimo į šio vyksmo tvarkymą.

Todėl jokia grupė neturi pasisavinti viena pati vadovavimo politiniam, kultūriniam, ūkiniam ir dvasiniam gyvenimo. Užtat turį sprendimo galią, privalo valdyti pagal bendruomenės norus ir pasirinkimą.

Kad šis visų įtraukimas atitiktų L. Amerikos liaudies būdą, turi būti pasinaudota šių tautų turimom, labai sveikom žmoniškom ir krikščioniškom

vertybėm. Užkrovimas kitokių vertybių, svetimų kriterijų, vertinimų sudarytų joms naują, didelį nužmoginimą.

Šis vyksmas reikalauja iš mūsų tautų nugalėtinę pasitikėjimą viena kita, išsilaisvinti iš perdėto nacionalizmo, išspręsti turimus ginčus ir atsakyti lenktynių ginklavimosi, perdėtos biurokratijos ir prabangos.

Išgiriame jau dirbančius ir šaukiame katalikus ir visus geros valios žmones visame žemyne bendradarbiauti šioje perkeičiančioje vispusiško išsivystymo veikloje su meile, tiesa, teisingumu ir laisve naujųjų laikų aušroje. Ypatin gu būdu kreipiamės į kitas krikščioniškas Bažnyčias ir bendruomenes, kurios yra to pačio tikėjimo į V. Jėzų. Drauge su jomis būsime vaizdūs bendradarbiavimo dvasios liudininkai.

Paskui vyskupai kreipiasi į valdančiuosius. Jie išmintingu administravimu gali tautas išlaisvinti iš neteisybių, išlaikyti tvarką ir sukurti taip reikalingą vienų klasių pasitikėjimą kitom. Tada vyskupai rašo:

— «Paskutinis mūsų atsišaukimas. Lotynų Amerika savo pačios pašaukimo raida SIEKS IŠSILAISVINIMO BET KURIUŲ AUKŲ KAINA. Tačiau ne tam, kad užsidarytų pati savyje. Sieks, kad galėtų atsiverti vienybei su kitom pasaulio dalim, solidarumo, atsakingumo vienų už kitus dvasioje duodama ir gaudama.

Todėl kreipiamės į kitų žemynų broliškas tautas, esančias panašioje atsilikimo padėtyje. Dialoguodami, santykiuodami ir jungdami jėgas, mes visi galime turėti lemiamos įtakos taikai. Gi jau iš-

sivysčiusioms tautoms primename: negali būti taikos be tarptautinio teisingumo. Teisingumas turi savo pagrindą ir išraišką kasdieniniame pripažinime mūsų politinės, ūkinės ir dvasinės nepriklausomybės.

Mes turime vilties Dievo Tėvo meilėje, apreikštoje Sūnaus ir Šventosios Dvasios išlietoje mūsų širdyse. Pasiavedame globai Marijos, Bažnyčios Motinos ir Amerikos globėjai. Pasitikime Lotynų Amerikos žmonėmis, vertybėmis ir ateitimi.

Trumpai suimant visa, vyskupai reikalauja iš mūsų, katalikų, įnešti savo dalį į sukūrimą NAUJŲ LAIKŲ, labiau žmoniškų, krikščioniškų, būtent; pripažinti ir viešai kelti aikštėn vykdomas neteisybes, — atsiverti į Dievą visa širdimi, nušvarinant save pačius, draugijas ir kitokias bažnytines įstaigas, — gyventi artimo meilės arba tarnystės dvasioje, broliškai padedant kitiems žmonėms ir grupėms išsilaisvinime ir vispusiškame pakilime, bendraujant šiame darbe su nekatalikais ir visais geros valios žmonėmis.

«Grazink, ka privalai»

«Redde, quod debes — Gražink, ką privalai» Tie žodžiai slovi įkalti daugelyje paminklų kritusiems už Tėvynės laisvę. Jie primena kiekvienam praeinančiam tautiečiui dėkingumo ar pagarbos pareigą žuvusiems kovos lauke ar kalėjimuose, kad jie galėtų gyventi laisvi nuo priešų jungo savame

krašte.

Tokią ir dar didesnę dėkingumo pareigą turi kiekvienas mūsų mirusiems tėvams, broliams, seserims bei panašią savo bočiams, giminėm, tautiečiams bei kai kuriem kitiem žmonėm.

Bažnyčia tai primena VÉLINĖMIS, kurias švenčiame šį šeštadienį. Lietuviai seniau jas vadindavo «Uždušinėm» — už mirusias dušias, sielas die na. Nuo žilos senovės laikų lietuviai gerbdavo savo mirusiųsius, turi įvairiausių pasakojimų, egendų, apeigų ir jaučia pareigą atsidėkoti jiems. Bažnyčia, visų Motina, tikėdama į Šventųjų bendravimą, jau nuo senų laikų leidžia kiekvienam kunigui Vėlinėse laikyti trejas Mišias. Ji teikia visuotinus atlaidus mirusiems tiek kartų, kiek kartų mes įėję bažnyčion meldžiamės už savo mirusiųsius.

Be to, ji skatina tikinčiuosius dažnai melstis, duoti aukų, išmaldų, užprašyti šv. Mišias. Tai vykdydami, bent kiek atliksime savo dėkingumo ir pagarbos pareigą dėl mūsų tiek dirbusiems, vargusiems artimiesiems, prieteliams bei tautiečiam.

SKAITYKITE IR PLATINKITE VIE NINTELI PIETŲ AMERIKOS SAVAITRAŠTĮ «MŪSŲ LIETUVA».

ĮSIDĖMĖTINI ADRESAI LIETUVOS ATSTOVYBES URUGUAY, MONTEVIDEO:

p. Anatol. Grišonas, Ciudad de Paris 5836, Tel. 50-2180. Veikia kasdien prieš piet.

PIGI IR GERA KOKYBĖ!

Česlovas Jakiunas

Parduoda ilgam išsimokėjimui raštinėms, krautuvėms ir kitiems tikslams rašomas, skaičiavimo, kasos registravimo mašinas (registradoras), su fabriko garantija vieniems metams. Raštinė: Rua Newton Prado, 686, Tel. 52-2289, S. Paulo Tautiečiams didelė nuolaida.

Didelis pasirinkimas medžiagų ir skoningas] pasiuvimas, LAURO SANDRŌN vyriškų rūbų

SIUVYKLOJE LAURO

Rua do Orfanato, 686, — V. Prudente — Fone 63-5294 Sāo Paulo

Medžiaga parduodama ir išsimokėjimui / teikite ir įsitikinkite medžiagos ir darbo kokybe ir kaina

Stasys Lapienis

naujose patalpose parduoda įvairias statybos medžiagas bei visokius namų reikmenis.

Naujasis adresas:

DEPOSITO PARATODOS

Avenida Sapopemba, 5761, V. Guarani

Metalurgica ARPRA LTDA.

METALÚRGICA — FABRICAÇÃO DE PEÇAS PARA AUTOMÓVEIS

ESTAMPAS, PEÇAS ÊSTAMPADAS E FERRAMENTAS

Rua Marechal Malet, 97 - 125 Tel. 63-5821 — V. Zelina V. Prudente

Caixa Postal 371 — Sāo Paulo

VIENINTELIAI ATSTOVAI GARSIOJO VANDENS LINDOYA

IRMAOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas Kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, sitikinkite ir visados naudokite!

Rua Dino Bueno, 643

Telefonas: 220-1748, 220-1751 e 220-1752

Caixa Postal 3967

S Ā O P A U L O

LIETUVIŲ BAŽNYČIA VILA ZELINA: Rua Inacio ir Av Zelina, Mons. Pio Ragažinskas, Tel. 63-5975.

Šv. Juozapo Vyrų Brolijos Pirmininkas p. Juozas Mate. lionis, Rua Iatai, 150 — Casa Verde, Tel. 51-4011.

TĖVAI JÉZUITAI: Rua Lituania, 67, Mooka — Tel 92-2262

LIETUVIŲ SAJUNGA BRAZILIJŲ — Pirmininkas p. Aleksandras Bumblis, Rua Gen. Fonseca Teles, 606, Tel. 81-6423.

Iždininkas p. JURGE GARŠKA, Rua Oratorio, 3093, Alto da Mooka.

LIETUVIŲ KALBOS

PAMOKOS S. PAULY:

V. ANASTACIO, Rua Gamacan, 625 — trečiadieniai 18,30 val.

MOOCA, Rua Lituania, 67 šeštadieniai 14 val.

LIETUVIAMS PAMALDOS LAIKOMOS

V. Zelina parapijoje kasdieną ir kiekvieną sekmadienį, kaip iki šiol.

Mooka r. Lituania, 67 Lietuvių Namų koplyčioje:

Sekmadieniai ir šventadieniai 8,00 ir 17,00 val. Darbo dienomis 7 ir 7,30 val., arba atskirai susitarus dėl laikų, kai turimos metinės ar 7 e mišios.

įspazintys čia klausomės kasdieną prieš mišias,

Pirmą mėnesio sekmadienį Parque das Nações 10 val. V. Carolina 15 val., Casa Verde, 17,15 val.

Antrą: Jačana klierikų kopl. 8,30 val. Bom Retire, 10 val. Utinga 16,30 val.

Trečią: Agua Rasa 8,30 val.; Moinho Velho 11,30 val.; Lapa 16,30 val.

Paskutinį: Vila Anastacio 8,30 val.; Vila Bonilha 11,15 val. V. Prudente 18 val.

RIO DE JANEIRO

Lietuvių radio valandėlė «A voz da Lituania» yra transliuojama KETVIRTADIENIAIS 18 val. 40 min.

Kuklus Sukaktuvėninkas

P. BRONIUS ŠUKEVIČIUS

Visai patydom, be jokio viešo triukšmo, atšventė praėjusią savaitę 60 metų sukaktį p. Bronius Šukevičius. Jis ne tik spauštuvėninkas, ne tik 21 metus spaudina «Mūsų Lietuva», bet yra ir vienas iš jos keturių steigėjų.

P. Bronius gimė Kaune, krikščytas Karmelitų bažnyčioje. 1921 metais pradėjo darbuotis «Šviesos» spauštuvėje.

Po metų perėjo į iš Vilniaus Kaunan persikėlusią «Švyturio» knygų leidyklą ir spauštuvę. Čia gražiai pasidarbavęs atvyko Brazilijon ir vėl iš karto ėmėsi spauštuvės darbo. Per jo rankas ėjo ir «Lietuvis Brazilijoje», ir «Šviesa», ir «Aidas» ir kiti lietuviški laikraščiai. Daugiausia jo laiko ir darbo teko «Mūsų Lietuvai». Šalia to darbo, jo spauštuvė atlieka visokius kitus komercinio pobūdžio spaudos darbus. Jei ne p. Bronius Šukevičius, tai kažin kiek ilgai galėtų eiti vienintėlis Brazilijos lietuvių laikraštis! Už jo kantrų, ilgametį darbą, minėdami šešiasdešimtąjį jo gimtadienį, reiškiamo jam nuoširdžią padėką ir linkime dar ilgą vartinę metų garbingai darbuotis lietuviškos spaudos tarnyboje.

Koresp.

GERIAUSI LINKĖJIMAI

P. BRONIUI ŠUKEVIČIUI

Perkopusiam 60 metelių slenkstį!

Stiprios sveikatos, ilgiausių metų ir geros kloties linki

Jonas Šepetauskas ir šeima

Ralicko. Pagaliau trys broliai Ralickai, p. Vl. Jurgutis, Municipal teatro choro narys bei p. J. Šepetauskas gražiai sudainavo bene penketą dainų. Čia malonu pabrėžti ir pasidžiaugti didele brolių Ralickų meile lietuviškai dainai ir giesmei. Jie sudaro ir kvartetą, ir išplečia kartais iki okteto lietuviškoms dainoms traukti. Jie dažnai sekma dienais pavažiuoja į lietuvių pamaldas priemiesčiuose, kur lietuviška glesme paguodžia lietuvių ausį ir širdis! Ralickai talkina ir «Aušros» cho-

ru: visi broliai dainuodami, o p. Liudas net ir paskirus balsus pamokydamas. Valio Broliams Ralickams! Valio Bajorinui!

Kun. P. Daugintis dar papa sakojo savo įspūdžius iš III PLB-nės Seimo.

Po programėlės buvo šokiai ir vaisės. Pobūvis baigėsi sekmadienio rytą 3 val.

KRISTAUS VALDOVO ŠVENTĖS proga į Tėvų Jėzuitų vienuolyno koplyčią susirinko šešiolika jaunuolių. Mišias

LIETUVIS CHIRURGAS DENTISTAS

DR. ALBINAS J. BENDŽIUS

Clinica — X spinduliai — Protezė — Ortodontia
diplomuotas São Paulo Universitete
Consultorio: Rua 12 de Outubro, 63, 1.º Andar, Sala 108,
(ėjimas iš Loja Ducal). Priima nuo 15 iki 19 val.

Dr. Victor Pedro Sculytis

Cirurgião dentista pela Universidade S. Paulo
C. R. O. S. P. Nr. 727

Clinica de adultos e crianças Fluor — RX —
Alta rotação.

Endodontia e ortodontia movel (ortopedia),
Taisomi kanalai ir kreivi dantys.

Rua França Carvalho, 121, Moóca,
Arti Dr. Vinco Kudirkos mokyklos rūmų.

LIETUVĖ ADVOKATĖ

IRENA GRITĖNAS—SPINA praneša savo tautiečiams, kad ji priima klientus savo raštinėje, esančioje Largo 7 de Setembro, 52 6º andar, sala 607 (priešais Forum), nuo 16 iki 18 val.

Taip pat ji kviečia įsirašyti į steigiamą juridinę organizaciją "Lietuva", kurios nariai už mažą mėnesinį mokestį gauna šias lengvatas: 1) konsultas dovanai, 2) taip pat visos informacijos ir laatsinkymai, 3) juridinė orientacija ir 4) už specialią kainą daromi inventarai, iškraustymai ir nejudomų turtų administravimai.

MŪSŲ Lietuva

RUA LITUÂNIA, 67 — MOÓCA — SÃO PAULO, 13

Mirė Pranas Zieziš

«MŪSŲ LIETUVOS» GARBĖS LEIDĖJAS

Neseniai, spalį 17 d. Sta. Helena ligoninėje São Paulo mieste, mirė Pranas Zieziš. Jis nors gyveno Rio de Janeiro mieste, buvo tačiau daug kam lietuvių pažįstamas ir São Paulyje.

Pranas Zieziš buvo didelis žmogus ir lietuvis veikėjas, nors nemėgdavo afišuotis, girtis. Jis būdavo pirmas veikti, organizuoti, ką suruošti ar surinkti aukų ir pats auko davo daug. Daug yra padėjęs pastangų surinkti aukų gydymui jau nebesveikuojančio kun. Janilionio, Rio de Janeiro lietuvių kapeliono.

Jis visada rėmė lietuvišką radiją, spaudą. Jis buvo «Mūsų Lietuvos» nuolatinis skaitytojas, rėmėjas ir jos garbės leidėjas.

Jo malonus lietuviškas būdas jam laimėdavo daug draugų tiek lietuvių, tiek brazilų

tarpe. Jis visus lietuvius mie lai primdavo pas save į svečius, juos vaišindavo, važinėdavo ir visaip jiems padėdavo.

Turėjo didelę prekybos įstaigą — medžio pardavimo biznį draug su pora bendrinių kų brazilų. Jo raštinė buvo Rio de Janeiro mieste, o supirkdavo, apdirbdavo medį Minas Gerais ir kitose valstijose. Prekyba jam puikiai sekėsi.

Mirė, palyginti, gana jaunas, vos sulaukęs 60 metų amžiaus. Buvo baigęs progimnaziją. Gimęs jis buvo Padubilčių kaime, Siesikų valsčiuje Ukmergės apskrityje 1908 m. rugsėjo 18 dieną.

Mūsų pagarba jam, o jo našlei ir giminėm — širdinga užuojauta.

(Red.)

Skaudaus liūdesio valandoje, mano vyrui

PRANUI ZIEZIUI

mirus, reiškiau mano nuoširdžią PADĖKĄ visiems, pareiškusiems man užuojautą, dalyvavusiems jo laidotuviuose, o taip pat ir atsilankiusiems į Septintos Dienos mišias. Ypatingą padėką reiškiau prelatams P. Ragažinskiui ir A. Arminui atlikusiems laidotuvių apeigas ir lydėjusiems mano vyrą į amžino poilsio vietą.

ANASTAZIJA SKUČAITĖ ZIEZIENE

Moóca

BENDRUOMENĖS SUSIPAŽINIMO DRAUGIŠKAS VAKARAS praėjusį šeštadienį sutraukė virš šimtuką lietuvių. Tikra staigmena buvo didelis būrys jaunimo, vaikinių ir mergaičių! Gal jie atvyko todėl, kad Bendruomenei dabar vadovauja jaunimas?

Pobūvį atidarė Bendruome-

nės Valdybos pirmininkas p. J. Tijūnelis trumpu patriotišku žodžiu. «Aušros» choro pirmininko p. J. Bajorino parašyta ir inscenizuota «Sauja gimtosios žemės» leido pergryventi praūžusio ir Lietuvai bailsią žalą padariusio Karo pradžią. Vaidino pats J. Bajorinas, plėš. Mirna Braslauskaitė, Irena Skurkevičiūtė ir P. Butrimavičius. Kur dainų reikėjo, ten įsijungė «Aušros» choras, parengtas muziko L.

DR. ANTONIO SIAULYS

C. R. M. 10.647

Cirurgião da Santa Casa de São Paulo

Medico da Cruzada Pro-Infancia

Especialista em Obstetria pela Maternidade de S. Paulo

Clínica de Adultos e Crianças — Molestias de Senhoras

Partos — Operações

Horario: Das 12 as 14 e das 19 as 21 horas

Consultorio e Residencia RUA DOS TRILHOS, 1576

Moóca, Fone 92-3991

Atende-se com hora marcada

DR. JONAS NICIPORCIUKAS

Cirurgião Dentista

p/ Universidade de São Paulo

RAIOS X

Consultorio: Rua Capí Pacheco Chaves, 1206,

Vila Prudente, Tel. 63-5352

ATSKIRO NUMERIO

KAINA 0,20

su pamokslu celebravo T. Jonas Kidykas, S. J. Po mišių salėje užkandžiauta ir pasitarta dėl tolimesnio Šv. Kazimiero parapijos jaunimo veikimo. Tuo tarpu susitarta rinktis kas sekmadienį 10 valandą mišioms, o po mišių turėti pobūvius, pokalbius, linksmes ne dalį ir taip išsidirbti savo veikimo formą. Jaunimas susiburs į du būrelius: gimnazistų ir studentų ir veiks skyrium. Kas suinteresuotas tais susibūrimais, gali ateiti — yra mielai laukiamas.

SUSITARĖ «Aušros» choras ir Liet. Bendruomenė turėti drauge vieną didelį KONCERTĄ—VAIDINIMĄ gruodžio 15 dieną «Artur "Azevedo" teatro salėje. Vaidinimą režisuoja adv. Vincas Tubelis, «Aušros chorą rengia Tėvas Jonas Kidykas, S. J. Vėliau apie tai bus visuomenė plačiau informuojama.

ATSIMKIT DOVANAS!

Antanas Juodzevičius parvežė iš Lietuvos dovanų p. KOSTUI ČIŽIKUI. Prašomas ateiti ir atsiimti Rua Pascoal de Morreira, 31 Moóca.

Pažįstantieji p. Čižiką malonėkit jam pranešti. Ačiū!

Šv. Juozapo Vyrų Brolija lapkričio 3 d., sekmadienį tuoj po Sumos šaukia susirinkimą Jaunimo Namuose. Visų narių dalyvavimas būtinas.

Valdyba

UŽSIMOKĖJO UŽ «M. LIETUVA» po 10 ncr. — Antanas Dutkus, Petras Gedzevičius, Petras Dimonas, Jonas Perednis, Jonas Šapokas, 14 ncr. — Veronika Malinauskas.

VĒLINĖSE šv. Mišios bus iš ryto, kaip visada. Be to, bus sudėtinės gedulingos Mišios su ekzekvijom 19 val. 30 min Rua Lituania 67. Prašome įtas tradicines Mišias už mūsų mirusius giminaičius, šeimos narius ir taukečius gausiai atsilankyti.

MŪSŲ širdingi sveikinimai sukaktuvėninkams, švenčiantiems savo gimtadienius: 31 spalį — Juozui Aglinskui, 1 lapkričio — Pelagijai Kelerienei, 5 lapkričio — Jurgiui Mašui, Anuprui Tumėnui, Emil. Pupenienei, St. Jankauskaitei, 8 lapkričio — Kazimierui Musnickui, Jonui Bagdžiui, poniai Tumėnienei.

